

MIG OG MIN MORSENØGLE

"Kan den også dreje rundt og åbne døre" ? spørger drengen, og kigger betuttet på den mærkværdige tingest, som jeg har fortalt ham er en nøgle - vel at mærke en morsenøggle.

Den står på reolen som en reminiscens fra mine mange år som radiotelegrafist på de syv have, hvor morsenøglen var et vigtigt redskab i det radiotelegrafiske arbejde.

Drengens spørgsmål er forståeligt. Ud fra hans forestillinger, erfaringer og hidtidige kendskab til nøgler, anvendes disse til at "dreje rundt og åbne døre med". Det er logik. Han får en forklaring, mens jeg får et anfald af maritim nostalgi.

Min gamle morsenøgle (af mærket Store Nordiske) får mig til at mindes de mange gode "samtaler" med danske og udenlandske kolleger, som jeg mødte rundt omkring på verdenshavene og fik forbindelse med via nøglen. Ikke sjældent blev "en snak på nøglen" fulgt op af brevveksling i kortere eller længere tid.

Jimmie fra Skotland var gnist ombord på M/V "Michalis", en gammel græsk stykgods-båd, der gik i fart over hele verden. Jeg fik telegrafisk kontakt med ham, da vi begge sejlede på Atlanterhavet. Jeg var ombord på mit første skib, en norsk malmtanker. Vi var på vej til Brasilien og havde været længe i søen. Jeg havde ikke hørt noget til andre skibe i området, så jeg var ikke sen til at svare, da et skib med kaldesignalet SXCS kaldte op på den internationale nød- og kaldefrekvens 500 Khz, for at få kontakt med andre både i nærheden.

Jimmie og jeg fik nogle lange

og hyggelige samtaler på nøglen i løbet af de to dage, hvor vi stadig kunne høre hinandens signaler. Han fik min hjemadresse, da jeg stod for snart at skulle afmønstre, og jeg fik hans rederiadresse, og i lang tid havde vi kontakt med hinanden via breve. Han havde den flotteste håndskrift jeg nogensinde har set, og det var lidt trist, da han begyndte at maskinskrive sine breve, hvor kun overskrift og underskrift var printet med hans smukke karakteristiske håndskrift. Det var spændende at modtage hans breve, som kom fra alle egne af verden. Kina, Novorossisk i Sortehavet, Mauritius i Det Indiske Ocean, Karachi, Port Said og Cuba, hvor han oplevede uroligheder og militært opbud i Havanas gader i 1961. Vi forsøgte at holde hinanden orienteret om fremtidige ruter og destinationer enten gennem brevene, eller ved telegrafisk på kortbølge at kontakte den andens respektive nationale kyststation, hvor vi fik oplyst position og havneanløb.

Jimmie sluttede altid sine breve med: "Good sailing in fair weather", "I will be listening for you", eller "Give me a call".

Senere mødtes vi igen på nøglen i Middelhavet. Denne gang var vore skibe endda inden for synsvidde. En mørk kontur i horisonten og check af skibenes positioner bekræftede, at vi nok var nær ved, men alligevel langt fra. Jeg havde skiftet skib, men Jimmie var stadig ombord på gode gamle "Michalis". Trods skibets bedagede alder og mange uheld, kollision med en norsk tanker i Montevideo, beskadigelse af slæbebåd under dokning i Hamburg, samt problemer med styregrejet, trivedes

Kate Larsen på sin Radiostation

Jimmie ombord. Han nåede næsten at være på skibet i 3 år. I et af de sidste breve, jeg modtog fra ham, var han bekymret for det dårlige fragtmarked, og bange for at "Michalis" enten skulle lægges op i Grækenland, eller opsluges.

Det sidste julekort modtog jeg ifølge poststemplet fra Fraserburgh Aberdeenshire, hans hjemby. Afsenderadressen manglede imidlertid, og brevene jeg sendte ham via hans gamle rederi kom retur.

Moji er en japansk havneby på nordspidsen af øen Kyushu. Sadami Yoshida var japaner og telegrafist på den lokale kyststation - Moji radio, som jeg havde haft kontakt med flere gange medens vi lå på reden og ventede på kajplads. Efter 10 lange dage i venteposition, fik vi endelig via Moji Radio besked om indsejling. Jeg glædede mig til at gense Moji og omegn, som jeg 7 år tidligere havde besøgt som den første by i Japan overhovedet.

En søndag formiddag dagen efter ankomst, kom den japanske telegrafist uanmeldt ombord for at hilse på og se radiostationen. Vi fik os en

hyggelig sludder, og da han som de fleste andre japanere var særdeles ivrig efter, både i tale og skrift, at praktisere det engelske sprog, udvekslede vi adresser med henblik på brevveksling. Min japanske kollega var en midaldrende, høflig familiefar, som jeg korresponderede med i 13 år. Det var inspirerende at modtage hans indholdsrige breve og smukke kort med japanske motiver, så som blomstrende kirsebærtræer, Mt. Fuji i guldtryk og eksotiske templer fra den gamle kejserstad Kyoto. Jeg satte stor pris på hans breve hvori han gav mig indblik i mange forskellige japanske traditioner. Gennem årene var det blevet til mange besøg i japanske havnebyer, bl.a. Nagoya, Yokohama, Osaka og Kobe. Jeg var blevet fascineret af landet, dets kultur og historie, og så derfor altid frem til en hilsen fra Sadami og Solopgangens land.

Sadamis specielle nytårshilsen i 1978 skrev han som KAKIZOME, hvor KAKI betyder skrive og ZOME det første.

I forbindelse med årsskiftet, har japanerne almindeligvis 3 fridage: Nytårsdag, som er

den vigtigste helligdag i Japan, fejres med besøg i templerne, og i hjemmene indtages specialiteter på det kulinariske område. Ved morgenbordet ønsker alle hinanden Godt Nytår, og man drikker TOSO, som ifølge Sadami er en krydret vin. 2. januar er det en regel at skrive et eller andet som det første skriftlige i det nye år. Og som Sadami forklarede dengang: "Jeg skriver dette brev til dig som "KAKI-ZOME".

I 1981 modtog jeg et brev fra hans datter Kazuyo, hvori hun meddelte at Sadami var død i en alder af 63 år. Hun takkede mig, på moderens og egne vegne, for venskabet med faderen igennem årene. I nogen år derefter udvekslede Sadamis datter og jeg julekort, men nu hører jeg ikke mere fra Japan.

Og så var der den amerikanske soldat og gnist, der var stationeret på øen Guam (NPN-radio), den amerikanske hær- og flådebase i Stillehavet. Vi passerede øen en stjerneklar aften, og telegrafisten må have kedet sig bravt på vagten, for han blev ved med på morsenøglen at opordre eventuelle skibe i nærheden til at svare på hans opkald. Det gjorde jeg så. For iden den telegrafiske kontakt blev det til et par breve fra Chico, som var hjemmehørende i San Antonio Texas.

Af og til kunne det hælde, at elegrafisten på det skib, man ifældigt og uventet fik kontakt med på nøglen, var en af kammeraterne fra radioskolen. Så blev der udvekslet ryheder om fælles venner fra længang, hvem der sejlede hvor, og hvem man måske havde stødt på i Palermo, New York eller Bombay. Det var altid en dejlig oplevelse, hvis en man kendte pludselig lukkede op i æteren.

Edith og jeg havde også morsenøglen som fælles arbejdsvennskab. Vi lærte hinanden at

kende på Det Norske Konsulat i Hong Kong, hvor vi hver især skulle afmønstre besætningsmedlemmer fra vore respektive skibe. Edith var fra Bergen, og sejlede sammen med sin mand, der var kaptajn på det norske skib "Justinian". De var begge full-time sejlere, og havde sejlet verdenshavene tynde i mange år, hvorimod jeg i sommeren 1972 kun var ude i et 2 1/2 måneders vikariat på et norsk skib, der gik i fart på Østen. Jeg påmønstrede skibet i Manilla på Philippinerne. Nu var vi i Hong Kong og skulle videre til Taiwan og Japan. Stort set den samme rute som "Justinian" skulle ud på. Edith og jeg blev enige om at holde kontakt over radioen, enten på nøglen eller telefonien, med henblik på at mødes igen i de næste havne. Og det skete også. I Kobe lå vore to skibe ikke langt fra hinanden, så der blev mulighed for skibsbesøg samt shopping- og sightseeingture i Kobe, min yndlingsby i Japan. Vi tog også på en udflugt til Kyoto, hvor jeg flere år tidligere havde lært en japansk familie at kende. Det blev til et dejligt gensyn med familien Chuzo. Vi blev inviteret på middag, hvor vi fik serveret den lækre japanske ret Sukiyaki, som vi naturligvis fortærede med de traditionelle spisepinde.

Edith og hendes mand fortsatte til søs i flere år efter at jeg var holdt op med at sejle. Når de med skib kom til København eller Kalundborg sås vi altid. På et af mine sommervikariater kom jeg i 1975 med en lille svensk tankbåd til Kristiansand i syd Norge, hvor vi ankrede op i havnebassinet. Her opdagede jeg, at det skib som mine venner på daværende tidspunkt var påmønstrede, lå i bøjer ikke langt fra os. Med velvillig og hurtig assistance fra lodsåden, nåede jeg ombord på et for dem overraskende besøg, inden de kort efter skulle afsejle.

Det blev til mange breve fra Edith gennem årene. Manglede jeg mit yndlingsmærke i parfume, som kun kunne fås i Japan, ja så var det bare at give Edith besked, og ærinnet blev besørget ved næste havneophold i Japan.

Brevene fra de sidste år var poststemplet Bergen. Den store arbejdsløshed inden for skibsfarten havde også gjort mine norske venner landfaste. Jeg holdt en dejlig ferie i Bergen på det vakre Vestland i 1986, og i 1992 kom Edith her til København på ferie. Vi havde en dejlig uge, hvor vi samtidig fejrede 20 års jubilæum for vort venskab. Vi opfriskede gamle minder "derudefra", travede København tynd, tog til sommerhuset i Nordsjælland, samt planlagde en genvisit i Ber-

gen sommeren 1993. Det nåede vi ikke. Kort før vores afrejse bukkede Edith under for den svære sygdom, som hun tappert igennem nogen år, med stædighed og styrke havde kæmpet imod. Hendes breve og venskab vil jeg savne meget.

Min maritime odysse i erindringer er overstået for denne gang. Jeg betragter igen morsenøglen. "Kan den også åbne døre"? Lød spørgsmålet fra drengen. Jeg smiler for mig selv og tænker, Jo vist kunne den åbne døre, den var i virkeligheden særdeles god til det.

Kate Larsen
medl.nr. 2309
Grønnemose Alle 11
2400 København NV

Fortsat fra side 11

afsluttet inden barnet fylder 9 år, og orlovsperioden skal være på mindst 13 sammenhængende uger.

Forældre kan holde orlov hver for sig eller samtidig og samtidig til samme barn.

Hvis man selv har sagt sit arbejde op, skal man have fået dagpenge i 4 uger før overgang til børnepasningsorlov.

Det kan man få betalt

Ydelserne er på 70 pct af den maksimale dagpengesats for henholdsvis fuldtids- og deltidsforsikrede ledige.

Fuldtidsforsikrede lønmodtagere får kr. 1.790 om ugen,

Kontingentsatsen - overgangsydelse

Fra 1. august 1995 skal FTF-A's medlemmer på overgangsydelse betale mindre i kontingent.

Kontingentet sættes ned til

hvis man har været ansat i mere end 24 timer i gennemsnit om ugen de sidste 10 uger før overgang til børnepasningsorlov og/eller har fået supplerende dagpenge i 10 ugers perioden.

Har man haft mindre end 24 timers arbejde i gennemsnit eller er deltidsforsikret, er beløbet kr. 1.195 om ugen.

Andre oplysninger

Er der tvivl om noget i forbindelse med orlovsordningerne, så kontakt regionskontoret.

Anette Borgstrøm,
Informationsafd.

det samme som for fuldtidsforsikrede efterlønsmodtagere på trin 2, nemlig kr. 387 i kvartalet.

Annette Bergstrøm
Informationsafd. FTF-A